

روزنامه سیاسی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران
دوشنبه ۱۱ اسفند ۱۳۹۹ - ۱۷ رجب ۱۴۴۲
سال بیست‌وسوم - شماره ۶۱۸۸ - ۱۶ صفحه
قیمت: ۲۰۰۰ تومان

سر مقاله

دولت جوان انقلابی و استقلال بودجه از نفت

سید پاسر جبرائیلی
کارشناس اقتصاد سیاسی

رهبر حکیم انقلاب اسلامی در بیانیه گام دوم، یکی از مهم‌ترین عیوب اقتصاد ایران را واپسنگی به نفت ذکر کرده و اظهار امیدواری فرموده‌اند که «یک مجموعه جوان و دانا و مؤمن و مسلط بر دانسته‌های اقتصادی در درون دولت» بتواند این اشکال بزرگ را رفع نماید. لذا باید گفت یکی از انتظارات رهبر انقلاب از مدیران جوان، کارگزاران جوان، اندیشمندان جوان، فعالان جوان و در یک کلمه «دولت جوان حزب‌اللهی»، قطع واپسنگی درآمدهای دولت به نفت است. اما آیا این آرمان و انتظار، با واقعیات اقتصاد ایران همخوانی دارد؟ بر اساس گزارش مرکز بین‌المللی مالیات و توسعه (ICTD)، در نیمی از کشورهای جهان، بیش از ۸۰ درصد درآمد دولت از محل مالیات است. در ایران اما به دلیل تأمین درآمدهای دولت از محل صادرات نفت، این رقم قابل توجه نیست. بر اساس گزارش سازمان امور مالیاتی، سال ۱۳۸۴ سهم مالیات در درآمدهای دولت ۱۸/۲ درصد بوده است. پیرو ابلاغیه رهبر انقلاب در بند ۵۱ سیاست‌های کلی برنامه چهارم توسعه و تأکید بر «تلاش برای قطع اتکای هزینه‌های جاری به نفت و تأمین آن از محل درآمدهای مالیاتی»، اقداماتی صورت گرفت و تا سال ۹۰ سهم مالیات در درآمدهای دولت به ۳۰/۶ درصد افزایش یافت. با تحریم صادرات نفت ایران در سال ۱۳۹۰، اهمیت این تدبیر بیش از پیش روشن شد، گرایش به مالیات به عنوان منبع جایگزین نفت در رسیدن درآمد دولت اندکی شتاب گرفت و افزایش یافت. اما لااقل فاصله این رقم تا شرایط مطلوب بسیار است و ثانیاً، رقم ۵۴ درصد می‌تواند بیش از آنکه مربوط به افزایش سهم درآمدهای مالیاتی باشد، ناشی از کاهش سهم درآمدهای نفتی و رشد ناگافی رقم کل بودجه کشور باشد (سال ۱۳۹۰ نسبت بودجه عمومی به تولید ناخالص داخلی ۲۶ درصد بود. اما در سال ۱۳۹۸ این نسبت به ۲۱ درصد کاهش یافت). لذا سهم مالیات در درآمدهای دولت، شاید سنجه مناسبی برای حرکت ایران به سمت اقتصاد بدون نفت نباشد.

ممکن است اساساً این تلقی در برخی اذهان وجود داشته باشد که اقتصاد ایران ظرفیت لازم برای جایگزین کردن مالیات با نفت در درآمدهای دولت را ندارد و افزایش درآمدهای مالیاتی به منزله فشار بیشتر به فعالان اقتصادی و نهایتاً مصرف کنندگان خواهد بود. اما شاخص بسیار مهمی در اختیار ماست که می‌تواند برای ارزیابی اعتبار این تلقی مورد استفاده قرار گیرد. اگر اندازه یک اقتصاد یک کشور را مساوی تولید ناخالص داخلی آن بدانیم، می‌توانیم این پرسش را مطرح کنیم که چند درصد از این یک به عنوان مالیات در اختیار دولت قرار می‌گیرد تا صرف هزینه‌های خود کند. شاخص مالیات بر تولید ناخالص داخلی (T/GDP) این وضعیت را به ما نشان می‌دهد. دقت کنیم که این شاخص از آنجایی که نشانگر سهم مالیات از تولید ناخالص داخلی است، به بزرگی یا کوچکی یک اقتصاد یک کشور ارتباطی ندارد و از یک «نسبت» حکایت می‌کند.

با بررسی وضعیت شاخص T/GDP در کشورهای مختلف جهان، می‌توان یک نتیجه کاملاً روشن گرفت: فارغ از بزرگی یا کوچکی اقتصاد کشورها، دولت‌هایی که متکی به درآمدهای نفتی نیستند، نسبت درآمدهای مالیاتی‌شان به تولید ناخالص داخلی بسیار بهتر از دولت‌هایی است که از محل فروش نفت گذران امور می‌کنند. برای نمونه، کشورهای نظیر کوبا، صربستان، مونتنگرو، اسلونی، بولیوی، نیکاراگوئه، زیمبابوه، فیجی، بلغارستان و رومانی اقتصادهای بزرگی ندارند، اما نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی در این کشورها به ترتیب ۴۰/۶، ۳۶/۱، ۳۳/۹، ۲۳/۸، ۲۲/۱، ۲۶/۶، ۲۶/۷ و ۲۴/۷ درصد است. در گزارش Global Revenue Statistics Database از ۸۰ کشور منتخب، میانگین نسبت T/GDP در این کشورها ۲۶/۲ درصد اعلام شده است. نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی در ایران در این وضعیت بسیار نامناسبی است که هر چند جای تأسف دارد، اما چنان که نشان خواهیم داد، همین وضعیت به ما می‌گوید استقلال درآمدهای دولت از نفت از طریق جایگزینی مالیات کاملاً ممکن است. طبق گزارشی که در سال ۱۳۹۵ از سوی سازمان امور مالیاتی منتشر شده در سال ۱۳۸۴ نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی در ایران ۶/۸ درصد بوده که در گذر زمان نیز تغییر چندانی نکرده است. بر اساس گزارش بانک مرکزی، تولید ناخالص داخلی ایران در سال ۱۳۹۸ حدود ۲۳۵ هزار میلیارد تومان بوده است. گزارش سازمان امور مالیاتی نیز درآمدهای مالیاتی کشور در این سال را ۱۶۸ هزار میلیارد تومان اعلام کرده است.

بقیه در صفحه ۲

سیاسی

دفاع از عهد با شیطان با تحریف قرآن!

۳۰۸۸ استاد دانشگاه در نامه‌ای از روحانی خواستند از دوگانه سازی‌های تصنعی و تحریف مکرر قرآن دست بردارند

آمده است: آقای رئیس جمهور! با اینکه فقیهان، محدثان و مفسران بارها از نقل و تفسیر نادرست روایات و آیات قرآن کریم از سوی جناب‌عالی در استفاده ابزاری برای دفاع از خویش و دولت محترم و به خصوص تزئین غرب ایراز ناخوشنودی نمودند مع الاسف دوباره از حیث علمی، سیاسی و در بیان شأن نزول آیه قرائت شده در روز ششم اسفند دچار اشتباهی

ایمان می‌خواهد ایمر

هشدار مکتوب ایران به آژانس

رئیس سازمان انرژی اتمی: در صورتی که شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی نسبت به اقدام ایران مبنی بر توقف پروتکل الحاقی قطعنامه‌ای را علیه کشورمان صادر کند، ایران واکنش مناسبی خواهد داشت و در این راستا نامه‌ای هم ارسال شده است

آغاز تست انسانی دومین واکسن کرونای ایرانی

هشت ماه پس از تزریق واکسن ایرانی کرونا «کووپارس» به نمونه‌های حیوانی و اثبات ایمنی و بی‌ضرری این واکسن روز گذشته تست انسانی دومین واکسن کرونای وطنی با تزریق این واکسن به دو داوطلب آغاز شد. در فاز نخست کار آزمایشی این واکسن بناسات تا ۱۳۳ نفر تزریق شود. پلنفرم تولید واکسن تزریقی -استثنای کووپارس یکی از امن‌ترین پلنفرم‌های دنیا است

آسمان برای ریاض ناامن شد

ارتش و کمیته‌های مردمی یمن شنبه شب در عملیاتی گسترده شماری از فرودگاه‌ها و مناطق نظامی را در ریاض و برخی شهرهای دیگر عربستان آماج حملات گسترده موشکی و پهپادی قرار دادند. حملاتی که به گفته سخنگوی ارتش یمن، با یک موشک بالستیک و ۱۵ پهپاد انجام شده است و با دقت به اهداف مورد نظر اصابت کرده‌اند. سخنگوی ائتلاف متجاوز سعودی مدعی شده که موشک‌های یمنی را قبل از رسیدن به هدف رهگیری کرده است

بازگشت «گاندو» در نوروز

با حذف سریال کمدی «هوتیمار»، شبکه ۳ سیما سریال جدیدی را برای بخش نوروزی انتخاب کرد. مجموعه جدیدی که این شبکه برای نوروز روی آنتن خواهد فرستاد، فصل دوم از سریال گاندو است که فعلاً با نام موقت «لوتی» معرفی شده است. مدیر فیلم و سریال شبکه ۳ سیما در معرفی مجموعه‌ای که قرار است در نوروز از این شبکه پخش شود، گفته است: «لوتی تقلابی یکی از سروسیس‌های جاسوسی بیگانه برای ضربه‌زدن به ایران و مقابله نیروهای داخلی با این توطئه را به تصویر خواهد کشید»

وعده ۱۰میلیون یورویی رئیس جدید فوتبال

گزارش «جوان» از مجمع انتخاباتی فدراسیون فوتبال و انتخاب شهاب‌الدین عزیزی خادم به عنوان رئیس جدید

م‌الف: ۴۱۳۷

رئیس دفتر مقام معظم رهبری:

رهبر انقلاب فرمودند حفظ و صیانت از موزه‌های متعلق به ایران کار بالارزشی است

رئیس دفتر مقام معظم رهبری در مراسم افتتاحیه موزه هنر ایران و مجتمع فرهنگی سه‌موزه‌ای سردار آسمانی، پیام رهبر انقلاب در پاسخ به نامه رئیس بنیاد مستضعفان در خصوص حفظ و صیانت از موزه‌ها را قرائت کرد. به گزارش تسنیم، حجت الاسلام و المسلمین محمدی گلیایگانی، با اشاره به پاسخ رهبر انقلاب به نامه اخیر رئیس بنیاد مستضعفان در خصوص آماده‌سازی شش موزه بزرگ و ارزشمند توسط بنیاد مستضعفان اظهار کرد: این نامه به استحضار مقام معظم رهبری رسید و ایشان فرمودند «حفظ و صیانت از موزه‌های متعلق به جمهوری اسلامی و ملت ایران کار بالارزشی است که شما در بنیاد مستضعفان آن را انجام دادید لازم است امکانات بازدیدی احاد مردم رئیس دفتر مقام معظم رهبری گفت: کشورهای مستکبر جهان سرمایه‌های کشورهای دیگر را غارت کردند و حاکم امریکایی در عراق پس از سقوط صدام، آثار تاریخی بسیاری را از این کشور غارت کرد و برد.

وی بایبان اینکه کشورهای مستکبر غربی ابرزدن‌های جهان هستند گفت: یک سالن بزرگ در موزه لوور، مربوط به آثار به‌سرقت‌رفته از ایران است و سردر چندتنی سنگی تخت‌جمشید را در زمان قاجار به پاریس بردند و حالا در این موزه قرار دارد. محمدی گلیایگانی ادامه داد: در منطقه مانیز عربستان سعودی در از بین بردن آثار هنری، تاریخی و اسلامی حرف اول را می‌زند؛ آنها حتی هیچ اثری از خانه پیغمبر(ص)، قبر پدر رسول اکرم، قلعه‌های خیر و... باقی نگذاشتند. وی ادامه داد: من امروز از دیدن آثار به‌نمایش درآمده در این موزه حیرت‌زده شدم. رضاشاه وقتی در حال رفتن از ایران بود، تمام اموالش را در کشتی گذاشت تا با خودش ببرد ولی انگلیسی‌ها و از آن کشتی پیاپی کردند و تمام اموال و دارایی‌های او را به انگلستان بردند. امروز این آثار که به‌نمایش درآمده از کاخ‌ها و منازل خاندان پهلوی به دست آمده است. امروز به‌مرکت جمهوری اسلامی از این آثار حمایت می‌شود و قطعاً گردشگران بسیاری از سراسر دنیا را جذب خود خواهد کرد.